

*Пасик Л. А.,**кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри німецької філології**Волинського національного університету імені Лесі Українки**Бондарчук О. Ю.,**кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри німецької філології**Волинського національного університету імені Лесі Українки**Лисецька Н. Г.,**кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри німецької філології**Волинського національного університету імені Лесі Українки*

ЛЕКСИЧНЕ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ BUNDESTAGSWAHL: КРАЇНОЗНАВЧИЙ І ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОГО МЕДІА-ДИСКУРСУ)

Анотація. У статті розглянуто об'єктивацію концепту BUNDESTAGSWAHL у німецькому медіа-дискурсі з урахуванням країнознавчого та перекладацького аспектів. Актуальність дослідження зумовлена значним впливом суспільно-політичних подій на мовний простір, що особливо яскраво проявляється під час передвиборчих кампаній. Позачергові вибори до Бундестагу стали важливим комунікативним явищем, що відображене у різних типах дискурсу: політичному, публіцистичному, соціальних мережах, про що свідчить проведений аналіз існуючих розвідок про вибори до Бундестагу, автори яких пишуть про достовірність виборчих кампаній, міждисциплінарний підхід до виборчих слоганів, мультимодальність агітаційних матеріалів, стилістичні особливості політичної комунікації, розвиток цифрових стратегій та вплив політичних інфлюенсерів тощо. Лексема-вербалізатор концепту Bundestagswahl містить слово Wahl, яке виступає її гіперонімом. Простежено на основі словникових дефініцій значення обох лексем, етимологію і синонімічний ряд гіпероніма Wahl та значення дієслова wählen. З'ясовано, що досліджуваний концепт об'єктивується переважно іменниками (більшість з яких є композитами), дієсловами і прикметниками. Наведено приклади вживань у реченнях у медійному дискурсі. Іменники згруповано за значенням у сім лексико-семантичних груп. Досліджено значення слів-реалій, які відіграють важливу роль у відображенні соціально-історичного, політичного та культурного контексту у німецькій лінгвокультурі, надають національного забарвлення і водночас є складними в перекладі. Окреслено способи перекладу цих слів. Розглянуто переклад композитів і виокремлено такі моделі перекладу як простий іменник, словосполучення здебільшого відносного прикметника з іменником, переклад двома іменниками, один з яких вживається у родовому відмінку, описовий переклад та транскрипція. Також зазначено перспективи подальших лінгвістичних розвідок цього явища під іншим кутом зору.

Ключові слова: концепт, вибори до парламенту, Німеччина, переклад, композити, слова-реалії, країнознавство, медіа-дискурс.

Постановка наукової проблеми та її значення. Суспільно-політичні події, які відбуваються у світі, безперечно відображаються у мові, оскільки вони проговорюються на різних платформах, у колективах, у сім'ях, у колі друзів, лунають в ефірі усіляких медіа чи зустрічаються у дописах, статтях, соціальних мережах тощо. Однією з найважливіших подій у Німеччині були дострокові вибори до Бундестагу і через те до неї, до передвиборчої кампанії усіх партій була прикута увага усього німецького і не тільки суспільства, адже саме та партія, яка набирає більшість голосів, має право формувати проурядову коаліцію і пропонувати кандидатуру на пост федерального канцлера, а від нового очільника німецького уряду залежить курс, яким рухатиметься і як розвиватиметься Німеччина у наступні 4 роки щонайменше і як це вплине на геополітичну ситуацію у Європі загалом. Саме це спонукало нас до проведення дослідження в галузі когнітивної лінгвістики з урахуванням особливостей країнознавчого характеру і перекладацького аспекту, адже у лексичному наповненні концепту простежуємо лексеми, які заслуговують на увагу у цьому ракурсі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджуваний нами концепт BUNDESTAGSWAHL актуалізується у різних типах дискурсу, що підкреслює його значущість для носіїв німецької лінгвокультури. Тематиці виборів присвячені розвідки низки науковців. Є. Альтгофф досліджував достовірність перебігу виборчих кампаній і комунікативні стратегії, які використовувалися для досягнення цілей [1]. Об'єктом наукової розвідки А. Мухи є аспект міждисциплінарності виборчих слоганів, які вона аналізує з точки зору лінгвістики, політології та психології [2]. Питанню мультимодальності передвиборчих плакатів присвячене наукове дослідження Н. Рентель, яка вважає, що окрім яскравого кольорового дизайну, виборчі плакати характеризуються лінгвістичною (і нелінгвістичною) стилістикою, з якою передають основні аргументи виборчої кампанії [3]. Про тематику виборчих плакатів у різні періоди та під іншим кутом зору йдеться й у розвідках Д. Герстля

та Г. Шуппенера, які зосередили увагу на стилістичних засобах [4; 5]. Цікавими є публікації Ф. Орловскі та Р. Грайнер, оскільки вони досліджують можливість і актуальність здійснення вибору поштою (Briefwahl) і важливість цифрових виборчих кампаній, які останнім часом набувають дедалі більшого значення, і щоб залишатися конкурентоспроможними, політичні сили повинні розробляти цілісні цифрові стратегії та ефективно використовувати онлайн-канали [6]. Зростаюча професіоналізація та вплив політичних інфлюенсерів у соцмережах, таких як *Rezo*, свідчать про те, що вони могли вплинути на вибір виборців під час виборів до Бундестагу 2021 року, особливо завдяки фокусу на загальносупільних темах, а не партійній політиці, а, отже, їхній вплив у 2025 р. теж неможливо заперечити [7].

Окремо слід відзначити праці Г. Зобель, Л. Бюлова, М. Мертен, присвячені вивченню мемів та формуванню колективного розуміння мультимодальної метафори «політик як продавець», що аналізується за допомогою корпусно-прагматичних і когнітивно-лінгвістичних методів [8; 9].

Такий широкий спектр досліджень цього явища засвідчує актуальність цього концепту на теренах Німеччини протягом усього часу. Проте розвідок у царині когнітивної лінгвістики з виокремленням країнознавчого та перекладацького аспектів ще не має, що підкреслює значущість нашої наукової праці.

Мета запропонованої розвідки полягає у з'ясуванні засобів вербалізації концепту BUNDESTAGSWAHL у німецькому медіа-дискурсі та в окресленні країнознавчого та перекладацького аспектів.

Об'єктом дослідження є мовні одиниці, які використано для актуалізації концепту BUNDESTAGSWAHL у німецькому медіа-дискурсі, їхні особливості країнознавчого та перекладацького характеру. **Предметом дослідження** є об'єктивація концепту BUNDESTAGSWAHL у німецькому медіа-дискурсі з урахуванням країнознавчого та перекладацького аспектів.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Бачення людиною світу формується на основі інформації, яка вербалізується за допомогою смислових одиниць свідомості – концептів. Концепт – ключовий термін когнітивної лінгвістики, над дослідженням якого працюють вітчизняні і зарубіжні філологи, зокрема А. Приходько, О. Селіванова, І. Шевченко, О. Барташук, М. Полужин, С. Жаботинська, Л. Пасик, М. Шварц, С. Мілз тощо. Українська науковиця О. О. Селіванова детермінує концепт як інформаційну структуру свідомості – багатоваріантну та організовану одиницю пам'яті, яка містить знання про об'єкт пізнання в різних формах (вербальній і невербальній). Ці знання формуються завдяки синергетичній взаємодії психічних функцій свідомості, таких як мислення, відчуття, почуття, інтуїція, а також через вплив колективного несвідомого [10, с. 112]. А. М. Приходько вважає, що в дискурсі концепти актуалізуються як смислові «згустки» або концентрати ідей, котрі виникають у точках перетину асоціативних зв'язків [11, с. 258].

Як уже згадували у попередніх розвідках, інтерпретуємо концепт як ментальну одиницю, зумовлену культурно-національними факторами, яка виконує функції категоризації досвіду, селекції мовних засобів його вербалізації та регуляції комунікативної поведінки. Він має складну, багаторівневу структуру, що формується під впливом загальнокультурних (етнічних, історичних, соціальних) параметрів, доповнених

особистісним досвідом і суб'єктивними уявленнями. Концепт репрезентує оцінне ставлення мовця до дійсності, є носієм інтерпретаційного потенціалу й у взаємодії з іншими концептами утворює концептуальну картину світу етносу, часткове відображення якої фіксується в мовній картині світу [12, с. 58].

Проаналізуємо детальніше ключову лексему концепту. Іменник *Bundestagswahl* – це композит, утворений складанням двох основ: *der Bundestag* та *die Wahl*. Оскільки слово *Bundestagswahl* не зафіксоване в етимологічних словниках, то простежимо етимологічне значення його компонентів. Лексема *Bundestag* має такі значення: 1) *aus Wahlen hervorgegangene Volksvertretung; Parlament der Bundesrepublik Deutschland*; 2) *Versammlung [ausgewählter] Mitglieder eines Bundes (1a, b)* [13]. Стосовно ж іменника *Wahl*, то в етимологічних словниках подано такі трактування його значення:

*Wahl, f., „Auswahl, Berufung einer Person zu einer Aufgabe durch Abstimmung“, mhd. wal, wale, f., „Wahl, Auswahl, Lage, Schicksal“, ahd. wala (A. 9. Jh.), f., „Wahl, Auswahl, freie Bestimmung“, germ. *walō, f., „Wahl“, zu germ. *waljan, V., „wählen“, zu idg. *uel- (2), V., „wählen, wollen (V)“, zu idg. *au- (7), V., „verlangen, gern haben, begünstigen“ [14]. Як бачимо, у давньонімецький період поняття вибору трактувалось як таке, що передбачало свободу вибору (*freie Abstimmung*), на що вказує і спорідненість лексеми *Wahl* з германськими та індогерманськими дієсловами зі значенням «хотіти», «прагнути», «любити», «бути прихильним до чогось», «сприяти». У Електронному словнику німецької мови наведено таке пояснення значень цього іменника: „*Möglichkeit, unter mehreren auszusuchen, Bestimmung nach eigenem Ermessen, nach freiem Entschluß*“ – тобто можливість вибирати між кількома варіантами і приймати вільно і за власним баченням рішення [15].*

У тлумачному словнику німецької мови серії Дуден [16, с. 1768] лексема *Wahl* має такі значення: *Möglichkeit der Entscheidung; das Sichentscheiden zwischen zwei od. mehreren Möglichkeiten* (можливість прийняття рішення, вирішення між двома чи більше можливостями, тут і далі переклад наш – Л. Пасик, О. Бондарчук, Н. Лисецька).

Синонімами до слова *Wahl* є: *Alternative, Auswahl[möglichkeit], Entscheid[ung], Entschlie[ßung], Entweder-oder, Option, Wahlmöglichkeit; (bildungsspr.): Votum* [17, с. 1031]. Тобто, очевидно, згідно з сучасними баченням для того, щоб зробити вибір, кожному з нас доводиться приймати певні рішення. А прийняття рішень, як правило, загалом нелегкий процес, особливо, якщо ці рішення впливатимуть не тільки на твоє особисте життя у найближчому майбутньому, а у випадку з виборами до Бундестагу – на курс розвитку твоєї країни, яка задає також вектори розвитку у Європі, а це означає, що помилки можуть дорого коштувати.

Лексема *wählen* трактується так: *a) sich unter zwei od. mehreren Möglichkeiten für jmdn., etw. entscheiden* – зважуватися на щось або за когось між двома або декількома можливостями; *b) unter zwei od. mehreren Möglichkeiten der Entscheidung für jmdn., etw. prüfend, abwägend, vergleichend suchen* – шукати щось чи когось серед двох чи декількох можливостей, порівнюючи, розмірковуючи та перевіряючи [13].

Лексема *Wahl* виступає гіперонімом до іменника *Bundestagswahl*. На основі аналізу емпіричного матеріалу з'ясовано, що вона вживається у багатьох композитах як 1) перший складник; 2) другий складник; 3) третій складник; інколи навіть як

4) четвертий складник. У межах кожної із словотвірних сімей виділено лексико-семантичні групи (ЛСГ). Окрім того, наприкінці кожної з цих груп наведено через навсїсну риску ще приклади інших іменників, у складі яких немає слова *Wahl*, але вони також вербалізують концепт *BUNDESTAGSWAHL*. Розглянемо їх детальніше:

ЛСГ 1. Причетні до виборчого процесу особи: *Wähler/in*, *AfD-Wählerschaft*, *Wählende/r*, *Wählerschaft*, *Wahlberechtigte/r*, *ARD-Wahlexperte*, *Wahlforscher*, *Wahlforschende/r*, *Wahlhelfer/in*, *Wahlhelfende/r*, *Gewählte/r*, *Nichtwählerin*, *Wahlkreisgewinner/in*, *Wahlkreissieger*, *Landeswahlausschuss*, *Wahlbevölkerung*, *Bundeswahlleitung*, *Bundeswahlleiterin*, *Kreiswahlleitung*, *Landeswahlleitung*, *Wahlvorstand*, *Briefwahlvorstand*, *Wahlvorsteher*, *Wahlvorstehende/r*, *Kreiswahlleiter*, *Wahlkreiskandidat*, *Wahlkreisbewerber*, *Wahlkreisabgeordnete*, *Wahlaufsicht*, *Wählerwanderung*, **Wahlbewerber**, *Briefwähler / Kandidat/in*, *Direktkandidat/in*, *Spitzenkandidat/in*, *Deutsche/r*, *Auslandsdeutsche/r*, *Hilfsperson* [18; 19].

ЛСГ 2. Передвиборча агітація: *Wahlprogramm*, *Wahl-O-Mat*, *Wahlchancen*, *Wahlwerbezweck*, *Wahlkampf*, *Wahlkampfssprache*, *Wahlkampfrede*, *Wahlkampfthema*, *Wahlkampfkommunikation*, *Wahlkampfretorik*, *Wahlkampfanalyse*, *Wahlplakat*, *Wahlplakatgenerator*, *Wahlkampfkrise*, *Wahlversprechen*, *Wahlaussage / TV-Duell* [19].

ЛСГ 3. Виборчий процес: *Wahlkampagne*, *Wahlssystem*, *Wahlrecht*, *Bundestagswahlrecht*, *Bundestagswahlkampf*, *Wahlrechtsreform*, *Verhältnismahlrecht*, *Mehrheitswahl*, *Verhältnismahl*, *Wiederwahl*, *Listenwahl*, *Neuwahl*, *Briefwahl*, *Kanzlerwahl*, *Direktwahl*, *Urnenwahl*, **Wahlorgan**, *Wahlprüfungsverfahren*, *Wahlprüfungsausschuss*, *Wahlstatistik*, *Wahlalter*, *Wahlabsicht*, *Wahlverhalten*, *Wahlzeiten*, *Wahlteilnahme*, *Wahlgetue*, *Bundeswahlgesetz*, *Briefwahlstimme*, *Briefwahlanteil*, *Briefwahlquote*, *Briefwahlauszählung*, *Briefwahlergebnis*, *Wahlrechtsnovelle*, *Wahllexikon*, *Auswahlkriterium*, *Wahlentscheidung / Erststimme*, *Zweitstimme*, *Enthaltung*, **Fünf-Prozent-Hürde**, *Sperrklausel*, *Gemeindebehörde*, *Direktmandat*, *Grundgesetz* [19].

ЛСГ 4. Просторова/географічна локалізація виборів: *Wahlbezirk*, *Wahllokal*, *Wahlkreis*, *Kreiswahlvorschlag*, *Wahlkreis-Nummer*, *Wahlkreissitz*, *Wahlbüro*, *Wahlamt*, *Wahlraum*, *Wahlraumsuche*, *Wahlgebiet / Bundesland*, *Hauptstadt*, *Stadt*, *Kreis* [19].

ЛСГ 5. Часові параметри виборчого процесу: *Wahltag*, *Wahlabend*, *Wahlmorgen*, *Wahlperiode*, **Wahlsonntag**, *Wahlmonat*, *Wahltermin*, *Wahldatum*, *Wahlkampfphase*, *Bundestagswahlkampfphase*, *Briefwahlzeitraum*, *Wahlkampfzeit* [19].

ЛСГ 6. Предмети, пов'язані з виборами: *Wahlschein*, *Wahlzettel*, *Briefwahlunterlagen*, *Wahlbenachrichtigung*, *Wahlbenachrichtigungsbrief*, *Wahlbenachrichtigungskarte*, *Wahlplakat*, *Briefwahlantrag*, *Wahlbrief*, **Wahlbriefumschlag**, *Wahlumschlag*, *Briefwahlunterlagen*, *Wählerverzeichnis*, *Wahlurne / Stimmzettel*, *Stimmzettelschablone*, *Urne*, *Briefumschlag*, *Rückumschlag*, *Personalausweis*, *Landesliste* [19].

ЛСГ 7. Політичні партії, які брали участь у виборах до Бундестагу у 2025 р.: *Sozialdemokratische Partei Deutschlands (SPD)*, *Christlich Demokratische Union Deutschlands (CDU)*, *Bündnis 90/ Die Grünen (Grüne)*, *Freie Demokratische Partei (FDP)*, *Alternative für Deutschland (AfD)*, *Christlich-Soziale Union in Bayern e. V. (CSU)*, *Die Linke*, *Freie Wähler*, *Partei Mensch Umwelt Tierschutz (Tierschutzpartei)*, *Basisdemokratische Partei Deutschland (dieBasis)*, *Partei für Arbeit, Rechtsstaat, Tierschutz, Elitenförderung*

und basisdemokratische Initiative (Die Partei), *Die Gerechtigkeitspartei – Team Todenhöfer*, *Piratenpartei Deutschland (Piraten)*, *Volt Deutschland (Volt)*, *Ökologisch-Demokratische Partei – Die Naturschutzpartei (ÖDP)*, *Südschleswigscher Wählerverband (SSW)*, *Partei für Verjüngungsforschung (Verjüngungsforschung)*, *Partei der Humanisten – Fakten, Freiheit, Fortschritt (PdH)*, *Bündnis C – Christen für Deutschland (Bündnis C)*, *Bayernpartei (BP)*, *Marxistisch-Leninistische Partei Deutschlands (MLPD)*, *Menschliche Welt – für das Wohl und Glücklichein aller (Menschliche Welt)*, *Partei des Fortschritts (PdF)*, *Sozialistische Gleichheitspartei*, *Vierte Internationale (SGP)*, *Bürgerrechtsbewegung Solidarität (BüSo)*, *Bündnis Deutschland*, *Bündnis Sahara Wagenknecht – Vernunft und Gerechtigkeit (BSW)*, *MERA25 – Gemeinsam für Europäische Unabhängigkeit (MERA25)*, *WerteUnion* [20].

Доцільно також підкреслити, що іменники з компонентом *Wahl*, пов'язані з виборами до Бундестагу, сполучуються, як з дієсловами, які конкретизують їхнє значення, так і з прикметниками та числівниками, які уточнюють його. Наведемо кілька прикладів:

1) словосполучення з прикметниками, дієприкметниками і числівниками: *die allgemeine, unmittelbare, freie, gleiche, geheime, nächste, kommende, bevorstehende, vorgezogene, letzte, vergangene, gewonnene, verlorene*, 21. *Bundestagswahl, knappe Wahlen*:

„Gerade bei knappen Wahlen kann die eigene Stimmabgabe einen großen Unterschied machen, wie die politischen Weichen für die nächsten Jahre gestellt werden“ – Особливо під час виборів із мінімальним розривом саме ваш голос може суттєво вплинути на те, в якому напрямку буде спрямована політика на найближчі роки [19].

Цей приклад наведено також з метою ілюстрації описового перекладу словосполучення *bei knappen Wahlen* – під час виборів із мінімальним розривом із застосуванням перекладацької трансформації додавання, адже інакше контекст був би незрозумілим читачеві;

2) словосполучення з дієсловами: *die Bundestagswahl findet statt, steht an, steht bevor; rückt näher; die Bundestagswahl gewinnen, verlieren, entscheiden, vorziehen, abwarten, beeinflussen, anfechten; sich an der Wahl beteiligen; an der Bundestagswahl teilnehmen; Briefwahl beantragen, nutzen; per Briefwahl wählen, abstimmen, teilnehmen; sich zur Wahl stellen; die Wahl annehmen*:

„Unter denen, die per Briefwahl wählen wollten, waren in diesem Jahr bundesweit 213.255 (Stand vom 21. Februar) im Ausland lebende Wahlberechtigte, ...“ – Серед тих, хто цього року мав намір голосувати поштою, налічувалося по всій країні 213 255 виборців, що проживають за кордоном (станом на 21 лютого) ...[21].

У цьому реченні трапляється слово *Briefwahl*, яке привертає увагу особливу філологів, тому що це – слово-реалія, яке демонструє особливості голосування в Німеччині і є важливим як з країнознавчої, так і з перекладознавчої точки зору, адже відповідника в українській мові нема і через те використовуємо описовий переклад «голосування поштою». *Briefwahl* – це спосіб голосування, при якому виборець надсилає свій бюлетень поштою, не з'являючись особисто на дільницю в день голосування. Цей процес чітко регулюється законом. Щоб проголосувати поштою, потрібно подати заявку на отримання виборчих документів. Заявка подається письмово або онлайн. Після цього виборець отримує повний пакет документів, які він

повинен вчасно заповнити і відправити назад не пізніше зазначеного терміну. *Briefwahl* – це вже невід’ємна частина німецької виборчої культури. Вона забезпечує гнучкість, зручність і ширший доступ до голосування для усіх виборців. Як слово-реалія *Briefwahl* – не просто юридичне поняття, а концепція свободи вибору, політичної участі та державної відповідальності. Воно відображає німецьке бачення демократії як системи, яка має бути адаптивною, доступною та безпечною [22].

Ще однією реалією німецької виборчої системи є *Wahl-O-Mat* – це інтерактивний цифровий інструмент, розроблений Федеральним центром політичної освіти Німеччини, метою якого є підвищення політичної обізнаності та стимулювання участі громадян у виборах. Сервіс функціонує у формі онлайн-опитувальника, що зіставляє відповіді користувача на політичні твердження з офіційними позиціями партій, які беруть участь у виборах. Вперше він запущений у 2002 році, *Wahl-O-Mat* охоплює всі рівні виборів у ФРН – від федерального до земельного, включаючи вибори до Європарламенту. Це – приклад електронної демократії, який поєднує елементи цифрової політичної освіти, алгоритмічної персоналізації та нейтрального інформування виборців. Концепт *Wahl-O-Mat* репрезентує громадсько-орієнтований підхід до політики, де акцентується на самостійному виборі та раціональному порівнянні програм, а не на емоційному впливі передвиборчої агітації. Його успішне функціонування в німецькому контексті пояснюється високим рівнем довіри до державних освітніх ініціатив, усталеною політичною культурою та цифровою грамотністю населення [22]. З точки зору перекладу цей термін теж цікавий, адже в українській мові такого інструменту і терміну немає, тому перекладаємо його як «*валомат*», використовуючи транскрипцію.

Окремої уваги заслуговує термін-реалія *Bundeswahlleiterin* – це офіційна посадова особа, яка очолює організацію виборів на федеральному рівні в Німеччині. Її статус та повноваження визначаються Виборчим кодексом ФРН (*Bundeswahlgesetz*), і вона є ключовим гарантом прозорості, законності та нейтральності виборчого процесу [24]. Основними обов’язками Федеральної виборчої комісарки – саме так описово перекладаємо це слово – є нагляд за підготовкою і проведенням виборів до Бундестагу, контроль за дотриманням виборчого законодавства, оголошення офіційних результатів виборів, а також координація з регіональними виборчими органами. Посада є аполітичною, і зазвичай її обіймає високопоставлена службова особа Федерального статистичного відомства Німеччини (*Statistisches Bundesamt*). Функціонально, *Bundeswahlleiterin* відповідає таким посадовим особам, як голова Центральної виборчої комісії України, однак у структурному плані німецька система є менш централізованою та значно більш бюрократично формалізованою і не має ЦВК як такої.

Доцільно також окремо зупинитися на перекладі композитів, оскільки основну масу емпіричного матеріалу у нашій розвідці складають дво-, три-, чи чотирикомпонентні складні іменники. Проаналізувавши переклад отриманої вибірки складних німецьких політичних термінів з виборчої сфери, виділено наступні продуктивні способи:

1. Переклад простим іменником, інколи із застосуванням прийому опущення: *Hilfsperson* – *помічник/ця*.
2. Словосполученням прикметника та іменника: *Wahlkampf* – *виборча боротьба, виборча програма*.

Як зазначає у своїй розвідці Н. Гура, в українській мові порівняно з німецькою часто вживаються відносні прикметники. Переважна більшість німецьких складних слів становлять визначальні складні іменники з субстантивним першим компонентом, де перший компонент визначає другий. При цьому граматичне значення українського відносного прикметника збігається з граматичним значенням першого субстантивного компонента німецького складного іменника. Відносний прикметник в українській мові, як і перший компонент складного німецького іменника, вказує на ставлення до предмета чи поняття і в цьому випадку ми перекладаємо складний термін словосполученням: «іменник з прикметником» [25, с. 153].

3. Двома іменниками, один з яких у родовому відмінку. Конструкція з родовим безприймениковим іменником є найчастіше вживаним способом перекладу німецьких складних слів, компоненти яких зумовлені відносинами належності або володіння: *Wahldatum* – *дата виборів*, *Wahlmorgen* – *ранок виборів*.

Але тут зауважимо також, що деякі композити можуть мати різні можливості перекладу, як іменник + іменник, так і прикметник + іменник, наприклад: *Wahlperiode* – *період виборів* або *виборчий період*.

4. Описовий переклад, зокрема *Briefwahl*, *Bundeswahlleiterin* (згадували вище).

5. Транскрипція – *Wahl-O-Mat* (згадували вище).

Висновки. Отже, концепт *BUNDESTAGSWAHL* вербалізується переважним чином іменниками, серед яких основну масу складають композити з іменником *Wahl*. До вербалізаторів належать також прикметники і дієслова. Варто зазначити, що виборча система Німеччини містить певні слова-реалії, які мають країнознавчий характер і без їхнього вдалого перекладу складно буде зрозуміти цю систему. З’ясовано, що залежно від складників композитів є різні можливості перекладу, які передбачають відповідні перекладацькі прийоми. Наша розвідка не є вичерпною, оскільки ми не вивчали мову передвиборчої рекламної кампанії і виборчі слогани та їхній переклад, на що акцентуємо увагу у наступних дослідженнях.

Література:

1. Althoff J. Der Faktor Glaubwürdigkeit in Wahlkämpfen. Aufbau, Verlust und Verteidigung durch professionalisierte Kommunikationsstrategien. Münster : LiT-Verlag, 2008. 320 S.
2. Mucha A. Interdisziplinarität der politischen Wahlkampf- und Wahlsloganforschung – Rückblick und Forschungspotenziale. Germanica Wratislaviensia, Band 1, 2022. S. 99–109.
3. Rentel N. Die multimodale Analyse der Wahlplakate zur Zwickauer Oberbürgermeisterwahl 2020. Linguistische Treffen in Wrocław. Band 2, 2022. S. 225–238. URL : <https://doi.org/10.23817/lingtreff.22-15>
4. Gerstl D. Wahlplakate der Spitzenkandidaten der Parteien. Die Bundestagswahlen von 1949 bis 1987. Köln: Böhlau, 2016. 680 S.
5. Schuppener G. Rhetorische Stilmittel auf Wahlplakaten. Germanistik in der Ukraine. Ukrainischer Hochschulgermanistenverband, KNLU. Jahrbuch 11. Kyjiw, 2016. S. 188–203.
6. Orłowski Fr. Entvölkerte Wahllokale – Trotz oder wegen der Pandemie? Die Briefwahl ist zu Recht umstritten, kann aber in akuten Krisenzeiten eine legale Handlungsoption darstellen. Eine juristische Analyse, Essay. 2020. [Electronic resource]. Mode of access : <https://regierungsforschung.de/>
7. Greiner R. Digitaler Wahlkampf // Moderner Wahlkampf. Springer, Wiesbaden, 2023. [Electronic resource]. Mode of access : https://doi.org/10.1007/978-3-658-40216-7_6

8. Zobel H. Christian Lindner als Thermomix-Verkäufer ist das beste Meme des Wahlkampfes (24.08.2017). [Electronic resource]. Mode of access : <https://www.spiegel.de/netzwelt/web/fdp-chef-christian-lindner-wird-mit-dem-hashtag-thermilindner-zum-thermomix-verkaeufer-a-00000000-0003-0001-0000-000001626752>
9. Bülow L., Merten M. L. Multimodale Metaphern im Kontext von Internet-Memes. Korpuspragmatische und kognitionslinguistische Zugänge zu einem soziokognitiven Online-Phänomen // Meier-Vieracker S., Bülow L., Marx K., Mroczynski R. (eds) Digitale Pragmatik. Digitale Linguistik, vol 1. J.B. Metzler, Berlin, Heidelberg, 2023. [Electronic resource]. Mode of access : https://doi.org/10.1007/978-3-662-65373-9_7
10. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2010. 844 с.
11. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.
12. Пасик Л. А. Об'єктивація та дискурсивна профілізація концепту PARTNERWAHL/ВИБІР ПАРТНЕРА (на матеріалі німецької мови): дис. ... канд. філол. наук: 10.00.04. Запоріжжя, 2016. 240 с. URL: http://phd.znu.edu.ua/page/dis/02_2016/Pasyk_dis.pdf
13. Duden. Das Onlinewörterbuch. [Electronic resource]. Mode of access : <https://www.duden.de/>
14. Köbler G. Deutsches Etymologisches Wörterbuch. [Electronic resource]. Mode of access : <http://www.koeblergerhard.de/derwbhin.html>
15. Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache. [Electronic resource]. Mode of access : <https://www.dwds.de/wb/Wahl?o=wahl>
16. Duden. Deutsches Universalwörterbuch. 5., überarb. Aufl. Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich : Dudenverlag, 2003. 1892 S.
17. Duden. Das Synonymwörterbuch. 4. Aufl. Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich : Dudenverlag, 2007. 1104 S.
18. Berliner Morgenpost. [Electronic resource]. Mode of access : <https://www.morgenpost.de/suche/?query=Bundestagswahl>
19. Bundestagswahllexikon. [Electronic resource]. Mode of access : <https://www.tagesschau.de/inland/bundestagswahl/wahlsystem/bundestagswahl-lexikon-104.html>
20. Deutscher Bundestag. [Electronic resource]. Mode of access : <https://www.bundestag.de/parlament/bundestagswahl/parteien-1042650>
21. Noffke O., Bordel A. Ein bisschen Initiative darf man vom Wähler schon verlangen. [Electronic resource]. Mode of access : <https://www.rbb24.de/politik/wahl/bundestag/2025/bundestagswahl-berlin-brandenburg-briefwahl.html>
22. Bundeszentrale für politische Bildung. [Electronic resource]. Mode of access : <https://www.bpb.de/kurz-knapp/lexika/lexikon-in-einfacher-sprache/281133/briefwahl/>
23. Bundeswahlleiterin. [Electronic resource]. Mode of access : <https://www.bundeswahlleiterin.de/>
24. Bundeszentrale für politische Bildung. [Electronic resource]. Mode of access : <https://www.bpb.de/themen/wahl-o-mat/>
25. Гура Н. П. Структурно-типологічні особливості складних німецьких комп'ютерних термінів та їх переклад українською мовою. Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Філологічні науки. 2017. Кн. 1. С. 150–154. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2017_1_33
26. Pasyk L., Bondarchuk O., Lysetska N. Lexical Representation of the Concept BUNDESTAGSWAHL: Country-Specific and Translation Aspects (Based on German Media Discourse)

Pasyk L., Bondarchuk O., Lysetska N. Lexical expression of the concept of BUNDESTAGSWAHL: local history and translation aspects (based on German media discourse material)

Summary. The article examines the objectification of the concept BUNDESTAGSWAHL in German media discourse, considering both the country-specific and translation aspects. The relevance of the study is determined by the significant influence of socio-political events on the linguistic landscape, which becomes particularly evident during election campaigns. The early elections to the Bundestag emerged as a crucial communicative phenomenon, reflected in various types of discourse-political, journalistic, and social media. This is confirmed by an analysis of existing studies on the Bundestag elections, whose authors explore the credibility of election campaigns, an interdisciplinary approach to campaign slogans, the multimodality of promotional materials, the stylistic features of political communication, the development of digital strategies, and the impact of political influencers, among other topics.

The lexeme Bundestagswahl, which verbalizes the concept under study, contains the word Wahl, which functions as its hyperonym. Based on dictionary definitions, the meanings of both lexemes, the etymology, and the synonymic series of the hyperonym Wahl, and the meaning of the verb wählen are analyzed. It is established that the concept under investigation is primarily objectified through nouns (most of which are compound words), verbs, and adjectives. Examples of their usage in sentences within media discourse are provided. The nouns are categorized into seven lexical-semantic groups based on their meanings.

Furthermore, the study examines the meanings of culture-bound words, which play a crucial role in reflecting German linguistic culture's socio-historical, political, and cultural context, impart a national flavour, and simultaneously pose challenges for translation. Various translation strategies for these terms are outlined. The translation of compound words is analyzed, and several translation models have been identified, including single-noun equivalents, noun-adjective constructions, two-noun equivalents, one of which is in the genitive case, descriptive translation, and transliteration. Finally, the study highlights prospects for further linguistic research on this phenomenon from alternative perspectives.

Key words: concept, parliamentary elections, Germany, translation, compounds, culture-bound words, country studies, media discourse.